

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 638 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari.....	22
<i>Ashurov Ramzidin Ramazonovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolaning kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda oila bilan ishlashning nazariy asoslari	27
<i>Jumanova Fatima Uralovna, Allaberganova Munisa Begimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning metodologik asoslari	32
<i>Jo'rayeva Nargiza Tairovna, Bekbergenova Yulduz Tanirbergen qizi</i>	
Faoliyatli yondashuv asosida maktabgacha 6-7 yoshli bolalarda nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	35
<i>Ziyodullayeva Mohirabonu Ikromjon qizi</i>	
Davlat ta'lim muassasalarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari ...	39
<i>Xaybatullaeva Sojidxon Ziyatullayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishda integratsion yondashuv	42
<i>Kamoliddinov Mirzohid</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning samaradorligi	45
<i>Kamoliddinova Dilnoza Axmadilaxanovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kreativ faollikni rivojlantirish mexanizmlari.....	48
<i>Nurjanova Rayxan Urazbaevna</i>	
Sinf biologiya fanini o'qitishda TIMSS topshiriqlardan foydalanish metodikasi va baholash mezonlari	52
<i>Xaitboyeva Dilorom Rustam qizi</i>	
Qandli diabet tashxisli bemorlarda shaxs tuzilmasining emotsional komponentlari	56
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda pedagogik diagnostikani amalga oshirishning natijaviyligi	60
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Qodirova Shaxnoza Saidazim qizi</i>	
Kasbiy imij shakllanishida psixologik jihatlarning tafovutlari	64
<i>Aminova Dilnoza Orifjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish	69
<i>Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsi rivojlanishida psixologik moslashuvning tipik xususiyatlari	73
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida variativ modellastirish asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarining qo'llanilishi	76
<i>Quvvatova Mohira Hikmatillayevna</i>	
Interfaol treninglar orqali o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish tajribasi	79
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida axloqiy tarbiyani shakllantirishning ahamiyati.....	82
<i>Zulayxo Nazarova, Qarshiboyeva Muxlisa Ismatullo qizi</i>	
Ijodiy qobiliyatni o'stirishda pedagogik mahorat va innovatsion metodlar	85
<i>Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish texnologiyasi 11-sinf misolida	89
<i>Aslonov Xayrullo Shukrullo o'g'li</i>	

Bokschi qizlarni texnika taktikasini takomillashtirish.....	94
<i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>	
Ixtisoslashtirilgan terminologiyaning asosiy lingvistik xususiyatlari	99
<i>Axmedova Dilnoza Anvarovna</i>	
Interfaol metodlar orqali zamonaviy darslarni tashkil etishning o'ziga xos tendensiyalari	102
<i>Bakirov Otabek Bo'ranovich</i>	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilishning metodologik muammolari	106
<i>D. J. Norboyeva</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari talabalari ruhiyatiga virtual muhitning salbiy ta'siri	110
<i>Giyosov Ulug'bek Eshpulatovich, Turayeva Nigora Husniddin qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	113
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar	117
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Principles of Organising Autonomous Learning.....	121
<i>Khazratova Zukhra Mamaraimovna</i>	
Najot – ta'limda, najot-tarbiyada	124
<i>Mo'minova Manzura Mamasodiqjonovna</i>	
Educational Potential of Museum Pedagogy and Criteria for its Application in Developing Historical Thinking of Pre-Service History Teachers.....	127
<i>Niyozov Javlonbek</i>	
Landshaft dizayni vastasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish	131
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik merosida shaxs psixologiyasi masalalari.....	134
<i>S. O. Mamarasulov, D. A. Egamberdiyeva</i>	
TBL metodini qo'llash orqali o'quvchilarning madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish....	138
<i>Sodikova Oyshakhon Muxammadsodik</i>	
Pedagogik innovatsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari.....	142
<i>Soliqova Barno Sodiq qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim magistratura talabalarining ijodiy faolligini rivojlantirish shart-sharoitlari	146
<i>Yarmatov Shermo'min Rahmatovich</i>	
Формирование готовности родителей детей старшего дошкольного возраста к выполнению воспитательной функции в семье.....	149
<i>Атаджанова Сохиба Талиповна</i>	
Redjio pedagogik yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida	152
<i>Djamilova Nargiza Nuritdinovna, Otahonova Marjona</i>	
Talabalarda algoritmik kompetentlikni rivojlantirishning sun'iy intellekt va Big Data Analytics asosida o'quv faoliyatini real vaqt rejimida kuzatuvchi va boshqaruvchi konseptual modelni takomillashtirish.....	155
<i>Kayumova Nazokat Rashitovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qituvchilari va talabalar o'rtasidagi interaktsiyaning pedagogik samaradorligi va innovatsion mexanizmlari	163
<i>Eshonqulova Umida Xolmirzayevna</i>	
MTTlarda nutqni rivojlantirishga doir mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanish texnologiyasi	168
<i>To'laboyeva Iqbolaxon Olimjonovna</i>	
Ta'lim jarayonidagi konfliktlar.....	173
<i>Abulova Mohigul Komiljonzoda</i>	
Talabalarining bolalarda ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish	176
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	

Shaxs tuzilmasida ma'naviy intellekt: nazariy-metodologik tahlil va psixologik interpretatsiya	179
Mirxoliqova Charos Xabibullaevna	
18-20 yoshli belbog'li kurashchilarning musobaqa oldi jismoniy tayyorgarliklari	183
Muzafarov Muxammadali Maxsudovich	
Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanib kasbiy madaniyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuvlar (boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida)	187
Yadgarova Surayyo	
Maktab o'quvchilariga pedagogik ta'sir ko'rsatishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish	190
Yo'ldoshova Shahlo Shukurullo qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ma'naviy-ma'rifiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirishning nazariy tahlili	194
Yusupova Sanobar Odil qizi	
Типология научного текста: от жанровой классификации к дискурсивной модели	197
Бахтияр Катибжанович Саттаров	
Взаимодействие педагога и семьи в профилактике и преодолении стресса у детей дошкольного возраста	201
Г. С. Алиходжаева, Х. Рахимова	
Условия эффективности инклюзивного образования	206
Г. С. Алиходжаева, Л. О. Бекмуродова	
Педагогическая готовность к обучению в школе детей билингов	211
Г. С. Алиходжаева, Н. А. Ганиева	
Педагогические условия формирования эмоционального интеллекта у дошкольников	216
Джалилова Феруза Намазовна	
Milliy meros va musiqiy madaniyatning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni	219
Zuhridin Azizov	
Госпитальная школа как пространство поддержки и развития ребёнка (на примере госпитальной школы при детской клиник Синсиннати, США)	222
Муминов Р. Р., Хакимова Н. Х., Набиева Г. Г.	
Интерактивные формы работы в процессе профориентации детей дошкольного возраста	227
Н. Т. Жураева, С. М. Ахмеджанова	
Samarali hamkorlikdagi faoliyatga tayyorlashga oid yondashuvlar	231
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Поэтапное вовлечение детей с расстройствами аутистического спектра в дошкольное инклюзивное образование: комплексный анализ научно-теоретических и практических подходов	234
Сабина Рагимова Ровшан кызы, Айсель Масимова Арастун кызы	
Umumta'lim maktablarida fizika fanini o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	245
Allaniyazova Bibigul Sarsenbay qizi	
Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish savodxonligi darslariga kreativ fikrlash asosida tayyorlash	248
Botirova Jumagul Chori qizi	
Boshlang'ich sinflarda fanlarni o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	254
Kaypova Gulnara Muratbaevna	
Umumta'lim maktablarida tabiiy-ilmiy savodxonlik ko'nikmalarining rivojlantirish masalalari	257
Davletova Hamida Xasan qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ma'naviy axloqiy ruhda tarbiyalashning psixologik jihatlari	261
Fayzullayev Ermat Majidovich, Ortiqova Mashxura	
Orkestr va ansamblarning fan sifatidagi o'rni va tarbiyaviy ahamiyati	265
Fayzullayev Ermat Majidovich	
Maktab fizika darslarida interaktiv dasturlar va simulyatorlardan foydalanish metodikasi	269
Xayriddinova Malikaxon Qodirxon qizi	

Musiqada midi musiqiy cholg'ularning raqamli interfeysi.....	274
<i>Omonov Xasanxon Sulaymonovich</i>	
Karyera o'sishida gender tafovutlarning ahamiyati.....	277
<i>Yulchiboyeva Nazokatxon Iqboljon qizi</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kreativlik sifatlarini rivojlantirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillar	283
<i>Omonov Xasanxon Sulaymonovich, Normuradova Nafisa Kuchkarovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik tarbiyasi – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida	287
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Marjona Atoyeva Ismat qizi</i>	
Ilk yoshdagi bolalar psixologiyasi va rivojlanish xususiyatlari.....	291
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Ne'matjonova Gulzira Ne'matjon qizi</i>	
Jadid pedagogik tafakkurida "o'qituvchi" fenomeni.....	294
<i>Xushbokov Oybek Uralovich</i>	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida savol berish malakalarini shakllantirish	296
<i>Erhanova Nasiba Absayitovna</i>	
Musiqiy ta'limda xalq va zamonaviy qo'shiqlar vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning etnomadaniy komponentlarni shakllantirish	298
<i>Qurbanova Muslima Shavkatbek qizi</i>	
Umumta'lim maktablari o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini tarkib toptirish metodikasi (biologiya fani misolida).....	300
<i>Akmalova Farida Dilmurod qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda adaptiv ta'lim texnologiyalari yordamida bolalar ijodkorlik ko'nikmasini shakllantirish mazmuni.....	304
<i>To'xliboyeva Zuxra Abdumutal qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi iqtidorli bolalar bilan ishlashda ta'lim texnologiyasi	308
<i>Xudoyberdiyeva Durdona Baxodir qizi</i>	
Pedagogik-psixologik qarashlarda otaning oiladagi o'zni haqidagi tasavvurlarni shakllantirish dinamikasiga oid fikrlar talqini.....	311
<i>Karshiyeva Dilafuz Suyunovna, Maxamatova Munisa Mamirzo qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishning nazariy va amaliy asoslari	314
<i>Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi</i>	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirish ...	318
<i>G'ulomova Oychehra No'monjon qizi</i>	
Etnomadaniy qadriyatlarni integratsiyalashgan ta'lim jarayonida maktabgacha yoshdagi bolalarga singdirishning samarali yo'llari	321
<i>G'ulomxo'jayeva Mushtariy Elmurod qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida grafik organayzerlardan foydalanish	324
<i>Iroda Isroilova</i>	
Buxoro iqlimi va tabiiy resurslaridan samarali foydalanish: ekologik va fizik-geografik yondashuv	329
<i>Mardonova Saodat Muzaffarovna</i>	
Effective Traditional and Innovative Approaches in English Language Teaching: Evidence From EFL Classrooms	333
<i>Yuldoshev Khaydarbek</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining lug'at boyligini rivojlantirishda lingvopedagogik yondashuvning nazariy-metodologik asoslari.....	336
<i>Allayarova Sojida Umirzakovna</i>	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения	339
<i>Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'tkazilgan o'yin faoliyatlarini bolalar ovozi talaffuzining takomillashuviga ta'siri	342
<i>Kattaxo'jayeva Shaxlohon Bohodirovna</i>	

O'qituvchilar tayyorlashda pedagogik innovatsiyalar va milliy kontentni integratsiya qilish strategiyalari ...	344
<i>Rahmatova Feruza Qudrat qizi</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash jarayonini tashkil etishda tizimli yondashuv	348
<i>Abdusamatova Nargiza Jamoliddinovna</i>	
Moliyaviy savodxonlik asoslarini shakllantirish uchun "Tejamkor bola" o'yinli ta'lim faoliyatini asosida ishlashni takomillashtirilish.....	352
<i>Rizayeva Munisxon Maxkamovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida byudjet hisobi standartlariga (BHS) muvofiq buxgalteriya hisobini tashkil qilish va yuritish tartib-qoidalari.....	356
<i>Boltayev Ahmad Rustamjonovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari moliyaviy munosabatlarning huquqiy asoslari	359
<i>Boymuradov Normurod Abdusadikovich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirishning metodologik asoslari.....	362
<i>Ma'rufov Mansurbek Musajonovich, Xonimov Mirqosim Samatqul o'g'li</i>	
O'smirlarda liderlik xususiyatlarini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	367
<i>Salayeva Dilafuz Buranovna</i>	
Pedagog nutq madaniyatining milliy va umuminsoniy qadriyatlarga ta'siri.....	370
<i>Toshtemirova Nigina Normurod qizi</i>	
Новые методы обучения устному переводу студентов-переводчиков.....	373
<i>Уринбаева Дилдора Утепбергеновна</i>	
O'quvchilarda axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishning pedagogik tuzilmasi	376
<i>Muxammadiyev Baxtiyor Jurayevich</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning o'qish savodxonligini xalqaro mezonlar asosida rivojlantirish yo'llari	380
<i>Axrоров Voris Yunusovich, Botirova Ozoda Nasir qizi</i>	
Ta'lim sifatini baholashda raqamli texnologiyalardan foydalanishning o'rni (oliy ta'lim misolida)	385
<i>Axrоров Voris Yunusovich, Boltayeva Jaxona Ulug'bek qizi</i>	
Umumta'lim maktablarida 7-sinf biologiya fanini o'qitishda virtual laboratoriyalardan foydalanishning ta'lim samaradorligiga ta'siri	389
<i>Turakulova Mehriniso Nuriddinovna, Ruziqulova Nilufar Abdumajidovna, Allanzarova Natalya Aleuatdinovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktabga tayyorlashning mavjud holati va rivojlantirish strategiyalari ...	393
<i>Mamadaliyeva Mumtozbegin</i>	
6–7 yoshli bolalarning bilim olishga faol qiziqishini rivojlantirish metodikasi	396
<i>Artikova Muhayyo Botiraliyevna, Abduxolisova Gulsanam O'ktambek qizi</i>	
The Main Peculiarities of Abbreviations in Modern English.....	399
<i>Absalomova Aziza Baxodir qizi</i>	
Autizimli bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda bir qator terapiya va metodlardan foydalanish	404
<i>Yoqubova Hurriyat Burxonovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'yinlar, virtual reallik va geymifikatsiya orqali o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish.....	407
<i>Xaitova Nazokat</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishda tabiiy materiallardan foydalanishning pedagogik usullari.....	411
<i>Rustamova Manzura Mirkamalovna, Qo'ziyeva Umriniso Muzaffar qizi</i>	
Bo'lajak muhandislarning loyihalash ko'nikmalarini klaster muhitida rivojlantirish modellari	415
<i>Eshonqulova Shafoat Ergashevna, Sherzod Eshonqulov</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotini rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqish	420
<i>Ermatova Mamlakat Qadirkulovna</i>	
9-sinf o'quvchilarini kasbga yo'naltirishda iqtisodiy ko'nikmalarni shakllantirish pedagogik muammo sifatida.....	423
<i>Eliboyeva Lola Sulaymonovna</i>	

Texnologiya asosidagi ingliz tili o'qitish va o'quvchi mustaqilligi: farmatsevtika talabalari misolida	427
<i>Ikranova Shohsanam Ravshanboy qizi</i>	
Maqollar asosida ingliz tili o'qitishning lingvodidaktik asoslari (Afg'oniston dariy tilli maktablar misolida) ..	430
<i>Samadi Nooria</i>	
Loyihaga asoslangan ta'lim texnologiyasi orqali talabalarda ijtimoiy mas'uliyat kompetensiyasini rivojlantirish tadqiqi	434
<i>Jo'rayeva Zebiniso Yo'ldosheva</i>	
Boshlang'ich sinfda tabiiy fanlarni o'qitish samaradorligini oshirishda innovatsion va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish	440
<i>Yulchiyeva Zulfiya Baxodir qizi</i>	
Shaxsning individual intellektual rivojlanishi pedagogik muammo sifatida	444
<i>Ol'tiboyeva Kamola Sharofjon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'yin texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilar qiziqishini aniqlash yo'llari ...	448
<i>Qalandarova Yulduz G'ayrat qizi</i>	
Проблемы физического воспитания студентов и пути их решения	454
<i>Ходжанов Азиз Рахимович</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi	458
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatovna</i>	
Jamiyatda sog'lom turmush tarzini tashkil qilishda jismoniy tarbiya va sport mutaxassislarining o'rni	461
<i>Dehqonova Mahmuda Ortiqovna</i>	
Yadro itqitish sport turida kuch tayyorgarligining biomexanik va funksional ahamiyati	466
<i>Djabbarov Axror Islomovich</i>	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini takomillashtirish	469
<i>Axmedova Laylo Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan strategiyalar	475
<i>Urazimbetova Aygul Aralbayevna</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar nutqini rivojlantirishda kompyuter texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari	482
<i>Kamolova Yulduzxon Ma'murjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishda ota-onalar bilan hamkorlikni amalga oshirish texnologiyasi	488
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Jo'rabayeva Nozima Bekmurod qizi</i>	
Psixologik zo'ravonlik oqibatlarini bartaraf etishda psixokorreksion mexanizmlar	491
<i>Tursunpo'latova Zaxro Zafar qizi</i>	
Shifokorlar professional karerasi resurslari va ularning obyektiv ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganish natijalari	496
<i>Arziqulov O'tkirbek Maxammatovich</i>	
Bolalarda maktabgacha ta'lim yoshidagi kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirishda ijodiy o'yinlarning o'rni	501
<i>Berdiyeva Umida G'oyibberdiyevna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning neyropedagogik yondashuvlar asosida kognitiv rivojlantirishning mohiyati	505
<i>Aliyeva Odila Madamin qizi</i>	
Emotional Intelligence and Perceptive Ability: Keys to Pedagogical Success	508
<i>Abdurakhimov Shokhasim Abdurakhmonovich</i>	
Bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqsonli bolalar bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	511
<i>Achilova Sevara Djasirkulovna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik g'oyalarini zamonaviy boshlang'ich ta'lim bilan integratsiyalash	515
<i>Daliyeva Eliza Zokir qizi</i>	

Talabalarda ma'naviy-axloqiy sifatlarni rivojlantirishda Mahmud Qoshg'ariy merosidan foydalanish.....	519
<i>Eliboyeva Lola Sulaymonovna, Ravshanova Sarvinoz O'ktamjon qizi</i>	
Derivation and Nominalization in Medical Terminology: A Comparative Model of Term and Process Name Formation in English and Uzbek	523
<i>Gulnigor Yazdonkulova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq buzilishlarida pedagogik-psixologik korreksiya usullari hamda mexanizmlari.....	526
<i>Jo'rayeva Muattar Abdumajit qizi</i>	
Ta'lim sifatini boshqarishga tizimli yondashish hamda pedagogikada PDCA modelining ahamiyati	530
<i>Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Xolmatova Maftuna Turdimat qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim vositalarining kimyo ta'limidagi o'rni.....	535
<i>Jumaniyazova Mahliyo Qahramonovna</i>	
Inklyuziv maktab sharoitida kichik maktab yoshidagi bolalarda ijtimoiy-perseptiv tajribani shakllantirish ...	539
<i>Karimova Zulfiya Abduraxmanovna</i>	
Sirdaryo viloyati toponimlarining shakllanish jarayonlari	543
<i>Kenjayeva Iroda Alisherovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda art texnologiyalardan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari.....	546
<i>Mamatova Husnora Eshquvatovna</i>	
O'quvchi yoshlarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish va uni amaliy faoliyat bilan integratsiyalash.....	550
<i>Mehmonova Nilufar Shuhratovna</i>	
Integrating Social-Emotional Learning in EFL Classrooms: Enhancing Language Proficiency and Emotional Intelligence.....	553
<i>Meylinorova Feruza Bakhtiyor qizi</i>	
Nodavlat ta'lim tashkilotlari pedagog-tarbiyachilarining malakasini oshirish mexanizmini takomillashtirish	559
<i>Muminova Nargiza Sabitdjanovna</i>	
TEACCH konsepsiyasi – autizm va kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni davolash va o'qitish dasturi	562
<i>Murodova Sarvigul Raxim qizi</i>	
Aksiologik yondashuvlar asosida bo'lajak pedagoglarda altruizm ko'nikmalarini shakllantirishning funksional modeli	566
<i>Norboyeva Moxigul Shavkat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin texnologiyalari asosida bolalarning shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarini takomillashtirish	569
<i>Norqulova Ma'mura Husniddin qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 6-sinfida o'qitiladigan "Tabiiy fanlar"dan mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi.....	574
<i>Qo'qonboyeva Shaxlo Rafikjonovna</i>	
The Intersection of Science and Pedagogy: The Teacher's Role in Professional Evolution	580
<i>Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Shukurova Madina</i>	
Maktabgacha katta guruhlarida STEAM texnologiyasi bilan tanishtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	583
<i>Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	586
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Kurashchilarda muvozanat (balance) va ko'tarib uloqtirish texnikasi o'rtasidagi bog'liqlik	590
<i>Shermatov Gulom Qaxxorovich</i>	
O'qituvchi shaxsining o'zini o'zi rivojlantirishida akmeologik pozitsiyaning o'rni.....	594
<i>Xaitov Abdusolim Abdulkim o'g'li</i>	
Lego-qurilish, konstruksiyalash, robototexnika – STEAM ta'lim moduli sifatida	596
<i>Xamroyeva Sitara Samadovna</i>	

Raqamli jamiyatda o'smir yoshdagi o'quvchilarning huquqiy axborot olish madaniyatini rivojlantirish mexanizmlari	599
<i>Xayrullayev Axror Aktam o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda axborot kommunikatsiya texnologiyalari yordamida ta'limiy o'yinlarni loyihalash va joriy etish	602
<i>Xikmatova Moxinur Amir qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlar orqali kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish zamonaviy yechimlarini ishlab chiqish usullari	605
<i>Xolmo'minova Mohichehra Bahrom qizi</i>	
O'quvchilarning biologiyaga qiziqishini oshirishda innovatsion ta'lim metodlari	609
<i>Xudayberganova Madina Saotboy qizi, Abdiqodirov Murodxo'ja Alisher o'g'li, Nishanbayeva Arayim User qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida shug'ullanuvchi voleybolchi qizlarning musobaqa oldi jismoniy va psixologik tayyorgarligini takomillashtirish metodikasi	612
<i>Xudoynazarova Sayyora Ravshanovna</i>	
Maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar asosida bolalarni axloqiy tarbiyalash texnologiyalari	618
<i>Yo'ldoshboyeva Gulmira Xushnudovna</i>	
Umumta'lim maktab seksiyasi uzunlikka sakrovchilarining jismoniy rivojlanganlik darajasi	621
<i>Zokir Akramov O'tkir o'g'li</i>	
Perseptiv qobiliyat: o'qituvchining o'quvchini tushunish sa'nati	625
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdaliyevich</i>	
Ожидания и потребности родителей как основа продвижения услуг дошкольного образовательного учреждения в Республике Узбекистан	628
<i>Ким Ирина Николаевна, Аббосхонова Зухра Баходир кизи</i>	
Экспериментальная деятельность – метод развития здоровьесберегающей компетентности у детей старшего дошкольного возраста	631
<i>Ким Ирина Николаевна, Алиходжаева Райхон Шавкат кизи</i>	
Подготовка детей-билингвов к школьному обучению: интеграция цифровых и традиционных педагогических методов	634
<i>Ким Ирина Николаевна, Умарова Шоиста Рустамовна</i>	

BO'LAJAK LOGOPEDLARNI OG'IR NUTQ NUQSONLI BOLALAR BILAN ISHLASHGA TAYYORLASHNING NAZARIY ASOSLARI

Achilova Sevara Djasirkulovna

Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Maxsus pedagogika kafedrası P.f.f.d.(PhD) dotsenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqsoniga ega bolalar bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari yoritilgan. Og'ir nutq nuqsoniga ega bolalar bilan ishlash metodlari, zarur bilim va malakalar, shuningdek, olimlarning og'ir nutq nuqsonlari bo'yicha nazariy izlanishlari mazmuni ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: defektologiya, korreksion pedagogika, inklyuziv ta'lim, differensiallashuv, texnologiya, ta'lim paradigmasi, dizartriya nutq nuqsoni, rinolaliya nutq nuqsoni, duduqlanish nutq nuqsoni, artikulyatsion nutq apparati, fonematik idrok.

Abstract: This article presents the theoretical foundations of training future speech therapists to work with children with severe speech impairments. It discusses methods of working with children who have severe speech disorders, the necessary knowledge and skills, as well as the content of theoretical research conducted by scholars in the field of severe speech impairments.

Key words: defectology, correctional pedagogy, inclusive education, differentiation, technology, educational paradigm, speech disorder dysarthria, speech disorder rhinolalia, speech disorder stuttering, articulatory speech apparatus, phonemic perception.

Аннотация: В данной статье представлена информация о теоретических основах подготовки будущих логопедов к работе с детьми с тяжёлыми нарушениями речи. Рассмотрены методы работы с детьми с тяжёлыми нарушениями речи, необходимые знания и навыки, а также содержание теоретических исследований учёных в области тяжёлых нарушений речи.

Ключевые слова: дефектология, коррекционная педагогика, инклюзивное образование, дифференциация, технология, образовательная парадигма, речевой дефект дизартрия, речевой дефект ринолалия, речевой дефект заикание, артикуляционный речевой аппарат, фонематическое восприятие.

KIRISH

Jahon maxsus ta'limida defektologlarning korreksion-pedagogik faoliyati asosida alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarni o'qitishning korreksion-rivojlantiruvchi texnologiyalari ta'lim jarayoniga keng tatbiq etilgan. Janubiy Koreyaning Inchxon shahrida o'tkazilgan ta'lim masalalari bo'yicha Butunjahon forumida qabul qilingan 2030-yilgacha Rivojlanish deklaratsiyasida "inklyuziv va adolatli sifatli ta'limni ta'minlash hamda barchaning butun hayoti davomida o'qishi uchun imkoniyatlarni yaratish" muhim vazifa sifatida qayd etilgan. Shu asosda bolalarning boshlang'ich ta'limda o'qish imkoniyatini ta'minlash, alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarning intellektual qobiliyatlarini rivojlantirish, ularning ijtimoiylashuvini ta'minlash hamda pedagog-defektologlar tayyorlashning pog'onali tizimini takomillashtirish bo'yicha tizimli ishlar amalga oshirilmoqda.

Jahon ta'lim va ilmiy-tadqiqot muassasalarida nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadigan modulyatsiyalangan texnologiyalarni yaratish, ularning ijtimoiylashuvini ta'minlash, nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarni korreksion-rivojlantiruvchi pedagogik hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari vositasida o'qitish jarayonida logopediya fani faoliyatini takomillashtirishga qaratilgan ilmiy-tadqiqotlar olib borilmoqda. Shu bilan birga, nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitish tizimini isloh qilish, pedagog-defektologlarning faoliyatini takomillashtirish, bolalarga shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, individual va differensial yondashuvlar asosida bilimlarni shakllantirish bo'yicha ilmiy izlanishlarga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Mamlakatimizda so'nggi yillarda sog'lom yoshlar qatori ta'limda alohida ehtiyojlari bo'lgan bolalarning salomatligini, shuningdek, ularning aqliy, psixologik, jismoniy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlash, yagona va uzluksiz ta'lim tizimi asosida amalga oshiriladigan eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar uchun ta'lim turlari va shakllarini

globalashuv davri talablari hamda xalqaro ilg'or tendensiyalar asosida takomillashtirishning huquqiy-me'yoriy asoslari yaratildi va moddiy-texnika bazasi izchil rivojlantirilmoqda.

Ta'lim sohasini rivojlantirish, uzluksiz ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, umumiy o'rta ta'lim sifatini tubdan oshirish, chet tillar, informatika, matematika, fizika, kimyo va biologiya kabi talab yuqori bo'lgan fanlarni chuqurlashtirilgan tarzda o'rganish, ilmiy-tadqiqot va innovatsiya faoliyatini rag'batlantirish, ilmiy hamda innovatsion yutuqlarni amaliyotga joriy etishning samarali mexanizmlarini yaratish, aholining ijtimoiy nochor qatlamlari uchun sifatli ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirish maqsadida inklyuziv ta'lim tizimi samaradorligini oshirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar ustuvor vazifalar sifatida belgilandi. Natijada respublikamizda umumta'lim maktablari bilan bir qatorda ixtisoslashtirilgan davlat ta'lim muassasalarida jismoniy, aqliy, sensor (sezgi) yoki ruhiy nuqsonlari bo'lgan o'quvchilarni o'qitish va tarbiyalash sifatini oshirish, ta'lim xizmatlarini modernizatsiyalash hamda axborotli ta'lim muhitini tashkil etish mexanizmlarini yanada takomillashtirish imkoniyatlari kengaymoqda.

O'zbekiston Respublikasining 2020-10-15-dagi O'RQ-641-son¹ "Nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlari to'g'risida"gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-02-07-dagi PF-4947-son² "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni, 2019-04-29-dagi PF-5712-son³ "O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni, 2017-12-01-dagi PF-5270-son⁴ "Nogironligi bo'lgan shaxslarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash to'g'risida"gi Farmoni hamda 2020-10-13-dagi PQ-4860-son⁵ "Alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarga ta'lim-tarbiya berish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori va mazkur sohaga oid boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalarni amalga oshirishda ushbu tadqiqot ishi muayyan darajada ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bugungi kunda bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqsonli bolalar bilan ishlashga tayyorlash jarayonida kasbiy axborot muhitini yaratish mexanizmlarini to'g'ri tashkil etish, yangi ma'lumotlarni izchil ravishda olish, ularni chuqur tahlil etish va amaliyotga moslashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Professor-o'qituvchilar tomonidan talabalarga ta'lim va tarbiya berish, ularni tanlagan kasbini ongli ravishda egallashga tayyorlash, shuningdek, ijodiy mehnat faoliyatiga yo'naltirish jarayoni o'quv dasturlari mazmuni, auditoriya va moddiy-texnik baza, texnika hamda uslubiy ta'minot kabi omillarga bevosita bog'liqdir. Shu bilan birga, o'quv jarayoni talabalarning faol bilim olishga bo'lgan qiziqishini kuchaytirib, ularda kasbiy faoliyatga nisbatan ichki ehtiyoj va xohish-istakni uyg'ota olgan taqdirdagina samarali bo'ladi. O'quv materiali pedagogik jihatdan to'g'ri va tushunarli tuzilgan, talabalar tomonidan to'liq o'zlashtirilishi mumkin bo'lgan hamda aniq belgilangan maqsadlarga yo'naltirilgan bilimlar tizimi sifatida namoyon bo'ladi. Oliy ta'lim muassasalarida o'qitiladigan har qanday fanning mazmuni namunaviy o'quv dasturlari va kasbiy ta'lim standartlarini hisobga olgan holda fan, texnika va texnologik jarayonlarning hozirgi holati hamda rivojlanish istiqbollariga moslashtirilishi, malakali mutaxassislar tayyorlashda o'quv jarayonini to'g'ri shakllantirishga xizmat qilishi, umumiy va kasbiy didaktika tamoyillariga tayanishi hamda talabalarning texnik tafakkurini rivojlantirish orqali bo'lajak mutaxassislarning kasbiy salohiyatini shakllantirishga hissa qo'shishi lozim.

Kasbiy didaktika ko'rgazmalilik, bilimlarning tizimliliigi va izchilligi, mavjudlik va maqsadga muvofiqlik, o'quv jarayonida ongli va faol ishtirok etish, talabalar bilimining mustahkamligi, nazariyani amaliyot bilan, ta'limni hayot bilan bog'lash, ilmiylik hamda ta'lim samaradorligi kabi tamoyillarni o'z ichiga oladi. Fan va texnika jadal sur'atlar bilan rivojlanayotgan hozirgi davrda ilmiy bilimlar, tushunchalar va axborotlar hajmining keskin ortib borishi bir tomondan yangi fan tarmoqlari va yo'nalishlarining shakllanishiga sabab bo'lsa, ikkinchi tomondan fanlararo chegaralarning yemirilishi va integratsiya jarayonining jadallashuvini taqozo etmoqda. Ta'lim yo'nalishlarida kuzatilayotgan bunday differensiyalashuv va integratsiya jarayonlarining o'qitish amaliyotida yetarli darajada aks etmasligi oliy ta'lim tizimida qator muammolarni keltirib chiqarmoqda, xususan, ta'lim mazmuni bilan to'plangan ilmiy axborotlar hajmi o'rtasida uzilishlar yuzaga kelmoqda. Shu sababli o'qitish va o'quv materiallarini bayon etish tamoyillarini qayta ko'rib chiqish hamda ta'lim jarayoniga zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarini joriy etish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqsonli bolalar bilan ishlashga tayyorlashning pedagogik shart-sharoitlari mazmunan boy, ilmiy asoslangan va amaliyotga yo'naltirilgan bo'lishi zarur. Ushbu shart-sharoitlar samarali tashkil etilgan taqdirda, raqobatbardosh, yuqori malakali va kasbiy jihatdan yetuk logoped kadrlarni tayyor-

1 <https://lex.uz/docs/-5049511>

2 <https://www.lex.uz/docs/-3107036?otherlang=1>

3 <https://lex.uz/ru/docs/-4312785>

4 <https://lex.uz/docs/-3436192>

5 <https://lex.uz/docs/-5044711>

lash imkoniyati yaratiladi. Og'ir nutq nuqsonlari bilan ishlash jarayonida ularning kelib chiqish sabablari, bolaning nutq rivojlanishiga ta'sir etuvchi tashqi va ichki omillarni aniqlash va tahlil qilish logoped-o'qituvchining muhim vazifalaridan biridir. Nutq patologiyasining dastlabki tasniflarida artikulyatsiyaning turli buzilishlari alohida guruhlarga ajratilib, ular "dizartriya" termini bilan ifodalangan. 1888-yilda Gowers dizartriyaning serebral va bulbar shakllarga ajratgan. Keyinchalik dizartriyaning neyroanatomik mezonlar asosida tasniflashga bir necha bor urinishlar qilingan. Jumladan, Froeschels tomonidan ishlab chiqilgan tasnifda dizartriya piramidali, ekstra-piramidal, peshona-pontionli va serebellyar shakllarga ajratilgan. Biroq muammoning yetarli darajada o'rganilmaganligi sababli dizartriyaning tasniflashda neyroanatomik tamoyil har doim ham izchil qo'llanilmagan.

Brain 1948-yilda dizartriyaning koordinator va miopatik shakllarini ajratib ko'rsatgan. Og'ir nutq nuqsonlarini tasniflashda mutaxassislar jarohatlanish o'chog'iga, nevrologik simptomlarning ustunligiga yoki neyrolingvistik yondashuvlarga tayanib turlicha qarashlarni ilgari surganlar, jumladan, E.N. Vinarskaya, K.N. Vittorf, K. Vovatr, L.A. Danilova, M. Zeyeman, M.V. Ippolitova, S.S. Lyapidevskiy, E.M. Mastuyukova, I.I. Panchenko, K.A. Semyonova va M.B. Eydinova tadqiqotlarida ushbu masalalar keng yoritilgan.

Og'ir nutq nuqsonlari bo'yicha olib borilgan tadqiqotlarda N.I. Pirogov (1844), N.V. Voronovskiy (1875), P. Subbotin (1895) va M.I. Paykin (1996) o'z ilmiy ishlarida operativ aralashuvlar natijasida tanglay o'lchamlarining qanchalik o'zgarishi, shuningdek, tanglay parametrlarining qaysi ko'rsatkichlari manqalanishda qo'llaniladigan logoterapiya jarayoniga samarali ta'sir ko'rsatishi masalalarini muhokama qilganlar.

N.I. Pirogovning shogirdi N.I. Voronovskiy 1870-yilda uranoplastika orqali normal nutqni tiklash yo'lida muhim qadam qo'yilganini ta'kidlab, uranoplastikadan keyin ham manqalanish saqlanib qolishining asosiy sababi yumshoq tanglayning ikkilamchi qisqarishi va uning harakatchanligining yetishmovchiligi ekanligini ilmiy jihatdan asoslab bergan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Og'ir nutq nuqsonlarini o'rganish va tahlil etish bo'yicha bir qator olimlarning ishlariga e'tibor qaratilsa, har bir nutq nuqsonining kelib chiqish sabablari, turlari hamda ularni bartaraf etish bo'yicha olib boriladigan korreksion-logopedik ishlar ketma-ketlikda tashkil etilishi ko'rinadi. Har bir korreksion-logopedik ish izchillik tamoyiliga asoslanib, oddiydan murakkabga qarab o'tkaziladi.

- **Duduqlanish nutq nuqsoni** – bu nutq apparati muskullarining tortishishi natijasida nutqning sur'ati va ohangining buzilishidir.
- **Dizartriya nutq nuqsoni** – bu nutq apparati innervatsiyasining organik buzilishi sababli nutqning talaffuz tomondan buzilishidir.
- **Rinolaliya nutq nuqsoni** – bu nutq apparatining anatomik va fiziologik kamchiliklari sababli ovoz tembrini hamda tovushlar talaffuzidagi buzilishdir.

Hozirgi paytda o'quv mashg'ulotlarining tashkil etilishi talabdan kundalik fanlar majmuasi bilan bir qatorda, ular bo'yicha beriladigan topshiriqlar majmuasini ham hisobga olishni talab qiladi. Bu esa amalda ko'plab muammolarni keltirib chiqaradi. Bunday sharoitda talabalar alohida olingan biror fanga butun diqqat-e'tiborini to'liq qarata olmaydi. Mazkur hollarda, nazarimizda, modulli o'qitish eng maqbul yechim hisoblanadi. O'qitish nazariyasida yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini bir-biridan ajratib bo'lmaydi, chunki yangi pedagogik texnologiyalarning keng joriy etilishi ta'lim paradigmasini o'zgartiradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bo'lajak logopedlar og'ir nutq nuqsonli bolalar bilan ishlash jarayonida nutq nuqsonlarining mazmuni, ularning kelib chiqish sabablari, turlari hamda nutq nuqsonlarini bartaraf etishda korreksion-logopedik ishlarning mazmunini chuqur o'rganishi muhim vazifalardan biridir. Bo'lajak logopedlar og'ir nutq nuqsonlariga kiruvchi dizartriya, rinolaliya va duduqlanish kabi nutq nuqsonlarini bir-biridan farqlay bilishi, ularga xos bo'lgan kamchiliklarni, jumladan artikulyatsion nutq apparatidagi nuqsonlar, nutqiy nafasdagi buzilishlar, barmoqlar harakatchanligidagi yetishmovchiliklar, ovoz buzilishlari hamda fonematik idrokda nuqsonlarni chuqur o'rganishi lozim.

Og'ir nutq nuqsoni bo'lgan bolalar bilan olib boriladigan logopedik ishlarning usullari A.G. Ippalitova, O.V. Pravdina, V.V. Ippalitova, E.M. Mastuyukova, G.V. Chirkina, I.I. Panchenko va boshqa olimlar tomonidan ishlab chiqilgan. Og'ir nutq nuqsoni bo'lgan bolalar bilan olib boriladigan logopedik ishlarning vazifalari quyidagilardan iborat:

1. Tovushlarning to'g'ri talaffuzini o'rgatish, ya'ni artikulyatsion motorikani va nutqiy nafasni rivojlantirish, tovushni nutqqa qo'yish hamda mustahkamlash.

2. Fonematik idrokni rivojlantirish va tovush tahlili malakasini shakllantirish.
3. Nutqning ritmi, ohangdorligi va ifodaliligi tomonidagi kamchiliklarni bartaraf etish.
4. Paydo bo'lgan nutqning umumiy rivojlanmaganligini to'g'rilash.

Og'ir nutq nuqsoni bo'lgan bolalarda tovushlar talaffuzidagi kamchiliklarni bartaraf etish korreksion ishlarning eng asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi. Tovushlar talaffuzidagi kamchiliklarning asosiy sababi nutq apparati a'zolari harakatchanligida kuzatiladigan yetishmovchiliklardir. Shu sababli logoped asosiy e'tiborni artikulyatsion apparat harakatchanligini rivojlantirishga qaratishi lozim.

Tovushlar talaffuzi ustida ishlash quyidagi holatlarni hisobga olgan holda tashkil etiladi. Nuqson shakli, bolaning nutq rivojlanish darajasi va yoshi hisobga olinadi. Nutq kommunikatsiyasining rivojlanishi ta'minlanadi, tovushlar talaffuzining shakllanishi kommunikatsiya rivojiga yo'naltiriladi. Motivatsiyaning rivojlanishi, mavjud buzilishlarni bartaraf etishga intilish, o'z-o'zini anglash, o'ziga ishonch, o'zini boshqarish va nazorat qilish, o'z qadrini bilish hamda o'z kuchiga ishonchni shakllantirishga e'tibor qaratiladi. Differensial eshitish idroki va tovush tahlili qobiliyati rivojlantiriladi. Ko'ruv-kinestetik tuyg'uni rivojlantirish orqali artikulyatsion tartib va harakatlar kuchaytiriladi. Ish bosqichma-bosqich tashkil etiladi. Korreksion ish bolaning talaffuzi saqlangan tovushlardan boshlanadi. Ba'zi hollarda tovushlar sodda motor koordinatsiyalari tamoyiliga ko'ra tanlanadi, biroq artikulyatsion buzilish hisobga olingan holda, birinchi navbatda ilk ontogenez tovushlari ustida ish olib boriladi. Eng og'ir buzilishlarda, ya'ni bola nutqi atrofdagilar uchun umuman tushunarsiz bo'lganda, korreksion ish alohida ajratilgan tovushlar va bo'g'inlardan boshlanadi. Agar bola nutqi atrofdagilar uchun nisbatan tushunarli bo'lsa va ayrim so'zlarda nuqsonli tovushlarni to'g'ri talaffuz qila olsa, ish "tayanch" so'zlardan boshlanadi. Har qanday holatda ham tovushlar turli nutqiy vaziyatlarda nutqda mustahkamlanishi zarur.

Markaziy asab tizimi shikastlangan bolalarda nutqdan oldingi davrda logopedik ishlarni muntazam olib borish orqali tovushlar talaffuzidagi murakkab buzilishlarning oldini olish muhim ahamiyatga ega. Bo'lajak logopedlarga nutq nuqsonlarini o'qitishda nafaqat nazariy bilimlar, balki ularni amaliy bilimlar bilan mustahkamlash maqsadida talabalar maxsus maktabgacha ta'lim tashkilotlariga va umumta'lim maktablari qoshidagi logopedik shoxobchalarga amaliyotga olib boriladi. Ushbu jarayonda bo'lajak logopedlar bevosita amaliyotdagi mutaxassislar bilan hamkorlikda bolalar bilan ishlaydi, nutq nuqsonlarining xususiyatlari tushuntiriladi hamda korreksion-logopedik ishlarning mazmuni amaliy mashg'ulotlar orqali ko'rsatiladi.

XULOSA

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqsonli bolalar bilan ishlash jarayonida bolalarning barcha individual xususiyatlarini e'tiborga olish zarur. Chunki har bir bolaning shaxs sifatida shakllanishida unda uchraydigan nutq nuqsonlari muhim ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Волкова П.С., Шаховская С.Н. Логопедия. Издательство "Владос", М., 2002.
2. Achilova S.J. Dislaliya. Dizartriya: o'quv qo'llanma. "ZEBO PRINT", Toshkent, 2021.
3. Морозова Н.И. Как преодолеть заикание. Изд-во "ЭКМО", М., 2002.
4. Achilova S.J. Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida og'ir nutq nuqsonli bolalar bilan ishlashda logopedik shoxobchanning o'rni. "Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida ijtimoiy-emotsional ta'lim metodikalarini joriy etish: muammolar va yechimlar" mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari to'plami, 2025-yil 16-sentabr, 481-483-betlar.
5. Achilova S.J. Factors and Principles of Preparing Future Speech Therapists to Work with Children with Severe Speech Impairments. 6th International Black Sea Scientific Research and Innovation Congress, 2025, 386-390-betlar.
6. Achilova Sevara Djasirkulovna. Mechanisms of Creating a Professional Information Environment in Preparing Future Speech Therapists to Work with Children with Severe Speech Disorders. Modern American Journal of Social Sciences and Humanities, ISSN (E): 3067-8153, Volume 01, Issue 07, October, 2025. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=en&user=Ulwzmp8AAAAJ&citation_for_view=Ulwzmp8AAAAJ:qjMakFHdy7sC

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.